

ИКОНОМИЧЕСКИ ПОКАЗАТЕЛИ ЗА РУСЕ

Общ преглед

През 2013 г. доходите са над средните за страната, ако изключим София-град. Областта е сред първенците по осигуряване на висше образование, благодарение на разположения в града университет. Социалната среда се оценява като много добра, най-вече заради по-добрите от средните показатели за бедност и социално включване. В града има добре развит и богат културен живот.

Икономика

През 2011 г. БВП на човек от населението в областта е 7602 лв., или с 15% повече спрямо предходната година. Ако изключим София (град) от статистиката поради огромните разлики между столицата и останалата част от България, област Русе има по-висок от средния БВП на човек от населението (6924 лв.). Основната част от брутната добавена стойност в областта се формира от сектора на услугите. Чуждестранните преки инвестиции в предприятия от нефинансовия сектор (с натрупване) са наполовина от средните за страната, като към края на 2012 г. достигат 1492,8 евро на човек. Въпреки това след присъединяването на България към ЕС инвестициите в област Русе са нараснали със 120%, което е повече от два пъти над средния ръст в страната. Заетостта в област Русе през 2013 г. е 44,2% сред населението на 15 и повече навършени години.

Към 31 януари 2014 г. в областта сумите, които са изплатени на човек от населението по договори на общините като бенефициенти по оперативни програми са 152,1 лв. В Русенска област най-много европейски средства са изплатени в общините Бяла (552,4 лв./човек) и Две могили (312 лв./човек), а най-малко – в Сливо поле (97 лв./човек) и Ветово (21,6 лв./човек).

Водещи икономически отрасли

Металургия, машиностроене и металообработване - Основните изделия, произвеждани в сектора, са речно-морски кораби, ножични кари, хидравлично оборудване, селскостопански машини, възли и детайли за тях, стоманени тръби и съединения, гвоздеи и др.

Химическа промишленост - Този отрасъл се утвърди в производството на моторни и индустриални масла, бои, лакове и компоненти за тяхното производство, фолирани пластмасови изделия, изделия от разпенен латекс и изолационни материали.

Текстил и конфекция - Текстилната, трикотажната и конфекционната промишленост традиционно е един от основните и най-значими сектори за индустриалното развитие на Русе. Характерно за конфекционния бранш на Русе е, че основен пазар на

продукцията на отрасъла (основно ишлеме) са предимно клиенти от Германия, Франция и Италия.

Хранително-вкусова промишленост - Хранително-вкусовата промишленост на Русе включва дейности, свързани с производство и преработка на месо и риба; преработка и консервиране на плодове и зеленчуци; производство на растителни и животински мазнини; производство на мляко и млечни продукти, мелнични продукти, готови храни за животни, хляб, хлебни и сладкарски изделия, захар, кафе, чай, готови храни, тестени изделия, напитки.

Строителство - Строителството е специфичен индустриален сектор и своеобразен барометър на икономическото оживление.

Данъци и администрация

Област Русе получава добра оценка в категорията данъци и администрация основно заради ниските нива на местните данъци и такси, включени в изследването. Данъците върху недвижимите имоти, превозните средства и възмездното придобиване на имущество, както и таксата за битови отпадъци са по-ниски от средните за страната през 2014 година.

Инфраструктура

Гъстотата на пътната мрежа превишава средните стойности за страната (18,3 км/100 кв. км. при средно 17,6 км/ 100 кв. км. за страната), като пътищата са равномерно разпределени по цялата територия на областта. Първокласни са пътищата Е 85 свързва Русе с Румъния и през Хасково с Гърция и Турция; Е 83 свързва Русе с В. Търново и с главен маршрут Русе – Гърция.

Добре развита железопътна мрежа, като ЖП линии с голямо стопанско значение са Русе-Горна Оряховица и Русе-Варна (единствената връзка на река Дунав с Черно море).

Град Русе е най-голямото речно пристанище в България, което го прави и важен транспортен център. Над 60% от обработените товари по речните пристанища в България са в пристанище Русе. Пристанището е с развит мултимодален център, осъществяващ връзка между три основни вида транспорт: воден, сухопътен и железопътен. Пристанищни коридори са: Коридор 7 – Рейн – Майн – Дунав; Коридор 9 – Хелзинки – Санкт Петербург – Москва – Киев – Букурещ – Русе – Александруполис.

В близост до областния град е и Дунав мост (Русе-Гюргево). Русе е и първият град в България с общинско летище. Само на 70 км от града се намира и Летище „Отопени“ – Букурещ с писта 2,5 км.

В Русе се намира и Дунав мост (Русе - Гюргево), като през него се осъществява преминаването на реката с автомобилен и железопътен транспорт.

Образование

В Русе се намира държавното висше училище Русенски университет „Ангел Кънчев”, което през 2012 г. получава акредитация за нов шестгодишен период с най-високата „много добра” оценка. С образователен капацитет от 15 хиляди студенти Русенският университет се нарежда сред десетте най-големи висши училища в България. През последните 10 години се наблюдава постепенно увеличаване на броя на студентите, достигайки 10 хиляди през 2013 година. Относителният дял на населението на възраст 25-64 г. с висше образование е 23,6% при 25,6% средно за страната.

Делът на домакинствата с достъп до интернет достига 57,6% през 2013 г., което е над средните стойности за страната от 53,7%. Също над средното за страната е използването на интернет - 58,8% от лицата на възраст между 16 и 74 години са използвали мрежата през последната една година.

Здравеопазване

През 2013 г. един общопрактикуващ лекар се грижи за здравето на малко над 2000 души при 1589 души в страната. При специалистите картината е подобна. На всеки 1000 души има по 3,6 легла в МБАЛ през 2013 г., или точно с едно по-малко от средния брой за страната.

Постъпилите болни за лечение в МБАЛ на 1000 души от населението през 2013 г. са 185,5 при 219,9 души средно за страната.

Околна среда

Качеството на околната среда в област Русе е оценено като „средно” с резултат от 3,3 т., колкото е и средната оценка за страната. През 2012 г. делът на населението в селища с обществена канализация е 67,5%. Делът на населението с достъп до канализация, свързано с пречиствателни станции за отпадъчни води в област Русе, е 63,9%, което е доста над средната стойност за страната 56,1%. Последните данни показват, че емисиите на въглероден двуокис в атмосферата са под средните за страната. Качеството на атмосферния въздух основно се намалява заради автомобилния трафик, големия дял на битовото отопление с твърдо гориво и производствените обекти с амортизирани пречиствателни съоръжения.

Социална среда

Удовлетворението на гражданите на област Русе от живота е малко над средното за страната.

По-голяма част от населението на областта (52%) не биха се преместили за постоянно в друга област. Показателите за бедност и социално включване в областта също са благоприятни. Лицата, живеещи в домакинства с нисък интензитет на икономическа активност, са едва 8% при над 11% средно за страната. Делът на населението, живеещо с материални лишения, е 35,2%, което поставя Русе сред петте области с най-малко хора, страдащи от материални лишения. По-нисък от средното равнище за страната е и делът на бедните спрямо линията на бедност за областта – 17%, при 21,25% средно за всички области. Област Русе и в частност областният град се отличава и с интензивен културен живот. По брой на посещенията на театри или кина спрямо средногодишното

население област Русе се нарежда сред първенците заедно с областите Варна и София през 2013 година.

Ключови показатели за област Русе

Показател/година	2009 г.	2010 г.	2011 г.	2012 г.	2013 г.
БВП на глава от населението (лв., текущи цени)	6 987,00	6 646,00	7 602,00	n.a.	n.a.
Коефициент на заетост на населението над 15 години (%)	50,50	47,90	45,10	44,50	44,20
Коефициент на безработица на населението над 15 години (%)	5,40	6,80	11,60	12,90	12,50
Дял на бедните спрямо линията на бедността за областта (%)	17,00	18,50	17,00	n.a.	n.a.
Коефициент на възрастова зависимост (65+ към 15-64 г.), (%)	26,60	27,40	30,70	31,70	32,50
Коефициент на естествен прираст (‰)	-6,00	-6,50	-8,10	-8,10	-8,00
Коефициент на механичен прираст (‰)	-2,40	-3,50	0,80	-1,40	0,20
Дял на населението с висше образование, 15-64 г. (%)	19,30	20,40	22,00	22,10	23,60
Дял на пътната настилка в добро състояние (%)	n.a.	30,60	23,90	26,00	29,00
Дял на домакинствата с достъп до интернет (%)	25,20	34,80	43,20	51,40	57,60
Дял на населението с достъп до канализация, свързано с ПСОВ (%)	n.a.	n.a.	63,70	63,90	n.a.
Дял на здравноосигурените лица (%)	88,40	86,00	89,40	88,20	86,60
Постъпили болни за лечение в МБАЛ на 1000 души от населението	148,60	139,20	152,40	164,00	185,50
Средногодишен доход на лице от домакинство, лв.	3 418,00	3 655,00	4 071,00	4 416,00	4 504,00

Население към 31.12.2013 г. по области, общини, местоживеене и ПОЛ

Области Общини	Общо			В градовете			В селата		
	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени
Област Русе	229 784	112 130	117 654	177 475	86 387	91 088	52 309	25 743	26 566
Борово	5 798	2 825	2 973	1 954	970	984	3 844	1 855	1 989
Бяла	12 863	6 365	6 498	8 093	3 990	4 103	4 770	2 375	2 395
Ветово	12 009	5 958	6 051	9 025	4 508	4 517	2 984	1 450	1 534
Две могили	8 897	4 412	4 485	4 078	2 025	2 053	4 819	2 387	2 432
Иваново	9 042	4 460	4 582	-	-	-	9 042	4 460	4 582
Русе	165 184	80 223	84 961	151 398	73 443	77 955	13 786	6 780	7 006
Сливо поле	10 437	5 103	5 334	2 927	1 451	1 476	7 510	3 652	3 858
Ценово	5 554	2 784	2 770	-	-	-	5 554	2 784	2 770

Население към 31.12.2013 г. по области, възраст, местоживеене и
ПОЛ

Области Възраст	Общо			В градовете			В селата		
	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени
Русе	229 784	112 130	117 654	177 475	86 387	91 088	52 309	25 743	26 566
0	1 787	935	852	1 393	741	652	394	194	200
1 - 4	7 634	3 940	3 694	6 195	3 190	3 005	1 439	750	689
5 - 9	9 574	4 915	4 659	7 710	3 959	3 751	1 864	956	908
10 - 14	9 166	4 741	4 425	7 192	3 742	3 450	1 974	999	975
15 - 19	9 758	5 042	4 716	7 697	3 946	3 751	2 061	1 096	965
20 - 24	14 242	7 773	6 469	11 838	6 438	5 400	2 404	1 335	1 069
25 - 29	14 567	7 699	6 868	11 965	6 272	5 693	2 602	1 427	1 175
30 - 34	14 409	7 673	6 736	11 864	6 246	5 618	2 545	1 427	1 118
35 - 39	16 654	8 565	8 089	13 801	7 014	6 787	2 853	1 551	1 302
40 - 44	16 516	8 426	8 090	13 495	6 798	6 697	3 021	1 628	1 393
45 - 49	15 630	7 956	7 674	12 523	6 271	6 252	3 107	1 685	1 422
50 - 54	16 028	8 139	7 889	12 588	6 280	6 308	3 440	1 859	1 581
55 - 59	17 005	8 336	8 669	13 066	6 267	6 799	3 939	2 069	1 870
60 - 64	17 318	8 065	9 253	12 922	6 015	6 907	4 396	2 050	2 346
65 - 69	16 598	7 133	9 465	11 649	4 983	6 666	4 949	2 150	2 799
70 - 74	12 435	5 084	7 351	8 184	3 287	4 897	4 251	1 797	2 454
75 - 79	9 679	3 785	5 894	6 394	2 464	3 930	3 285	1 321	1 964
80 - 84	6 946	2 583	4 363	4 479	1 585	2 894	2 467	998	1 469
85 - 89	3 048	1 075	1 973	2 006	712	1 294	1 042	363	679
90 - 94	725	242	483	469	159	310	256	83	173
95 - 99	50	17	33	34	12	22	16	5	11
100 +	15	6	9	11	6	5	4	-	4

Наети лица по трудово и служебно правоотношение по статистически райони и области през 2014 година

Статистически райони	Месеци								
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
Северен централен район	224 011	224 245	226 537	226 479	227 251	229 515	228 937	227 708	225 317
Велико Търново	71 325	71 453	72 492	72 646	72 385	73 146	72 712	72 098	71 382
Габрово	39 066	39 024	39 035	38 944	39 041	39 974	39 780	39 973	39 609
Разград	26 393	26 570	26 215	26 080	26 733	26 735	27 288	27 090	26 394
Русе	66 991	67 171	67 945	67 973	68 269	68 749	68 313	67 812	67 261
Силистра	20 236	20 027	20 850	20 836	20 823	20 911	20 844	20 735	20 671

Работна сила на 15 - 64 навършени години и коефициенти на икономическа активност по статистически зони, статистически райони и по области през 2013 г.

Статистически зони Статистически райони	Работна сила хил.	Коефициенти на икономическа активност - %
Северен централен район	365	65,7
Велико Търново	110,7	65,7
Габрово	54,5	72,2
Разград	52	63,4
Русе	101,4	66
Силистра	47	61,4

Средна месечна заплата на наетите лица по трудово и служебно
правоотношение по статистически райони и области през 2014
година

(в левове)

Статистически райони	Месеци								
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
Северозападен район	646	637	660	680	684	657	667	657	679
Видин	567	564	570	578	568	567	563	560	568
Враца	830	799	835	853	899	808	817	811	861
Ловеч	616	602	622	659	648	638	656	634	654
Монтана	596	596	619	638	629	610	633	609	619
Плевен	585	585	608	622	617	612	617	615	629
Северен централен район	642	637	663	675	673	667	685	667	685
Велико Търново	621	627	648	675	667	661	666	649	679
Габрово	661	662	687	693	691	685	690	667	683
Разград	688	630	690	691	674	685	767	726	726
Русе	657	651	670	675	679	676	687	679	693
Силистра	574	581	611	620	641	604	632	616	628
Североизточен район	713	721	729	763	728	714	729	718	750
Варна	773	790	774	827	779	764	784	772	808
Добрич	626	618	635	654	644	638	661	643	661
Търговище	618	613	657	710	652	625	624	633	661
Шумен	643	645	701	674	670	659	662	651	682
Югоизточен район	700	715	750	751	735	716	694	692	741
Бургас	697	688	721	743	717	667	657	661	701
Сливен	616	605	629	641	658	633	632	626	635
Стара Загора	766	820	867	840	822	850	793	795	872
Ямбол	585	592	601	609	607	599	623	590	616
Югозападен район	970	935	980	1 011	981	970	996	958	980
Благоевград	573	568	591	586	582	575	586	575	588
Кюстендил	593	592	601	620	619	600	598	592	608
Перник	574	575	599	612	614	592	603	600	613
София	852	807	811	846	822	796	850	794	811
София(столица)	1 060	1 020	1 073	1 108	1 073	1 063	1 089	1 048	1 071
Южен централен район	653	645	674	688	690	684	694	674	698
Кърджали	607	606	619	641	652	648	638	637	662
Пазарджик	621	618	679	651	656	686	681	640	670
Пловдив	697	686	711	732	732	716	731	713	736
Смолян	592	593	614	637	646	650	647	632	658
Хасково	572	562	584	608	601	587	614	603	620